

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 3/1980-81 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1981.

Landstinget har över ovannämnda framställning inbegärt finansutskottets yttrande.

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Folke Woivalin, landskapsstyrelseledamöterna Gunnevi Nordman och Olof Salmén, kanslichefen Gunnar Jansson, kansli-sekreteraren Lars-Ingmar Johansson, byggmästaren Alvar Dahl, finanschefen Ake Bamberg, chefen för social- och hälsovårdsavdelningen Bengt Linde, landskapsläkaren Ossian Svensson, utbildningschefen Börje Karlsson, skolinspektören Börje Lång, landskapsantikvarien Stig Dreijer, antikvarien Kurt Weber, näringschefen Tor Mattsson, landskapsagronomen Jan Karlsson, fiskerikonsulenten Magnus Westling, chefen för turistbyrån Ralf Johansson, överingenjören Anders Lindholm, byråingenjören Göran Holmberg, t.f. regionplanechefen Gunda Åbonde-Wickström, polismästaren Björn Andersson, byråchefen vid arbetsförmedlingen Jarl Lindqvist, byråföreståndaren vid yrkesvägledningen Bo Berg, föreståndaren för Ålands försöksstation Ulla Boman, rektor vid Ålands sjöfartsläroverk Sven Nordlund, rektor vid Ålands tekniska skola Bo Tikander, t.f. rektor vid Ålands sjömansskola Henning Mansnerus, museiarkitekten Eric Sörling samt vikarierande översköterskan vid Ålands mentalvårdsbyrå Barbro Moliis. Vid besök på Ålands centralsjukhus har hörts chefläkaren Peter Wahlberg och ekonomichefen Rolf Eriksson. Utskottet har vidare besökt landskapsarkivet, sjöfartsläroverket och Ålands Folkhälsoförbunds långvårdsavdelning Gullåsen. Utskottet har vidare vid resa granskat särskilda vägavsnitt i Mariehamn, Hammarland och Saltvik och samtidigt besökt Bomarsunds fästningsområde samt hamnen i Hummelvik, Vårdö.

Till utskottets förfogande har stått de olika förvaltningsenheternas budgetäskanden, vilka legat till grund för utarbetande av landskapsstyrelsens framställning. I allmänhet har utskottet ansett det vara tillfyllest att såsom sakkunniga höra vid landskapets centrala ämbetsverk inom vederbörande område ansvarig föredragande, i första hand avdelningscheferna.

Över anslagen för allmänna kulturella uppgifter har inbegärts yttrande av kulturutskottet, vars förslag framgår av detaljmotiveringen för 26 Ht 27 kap.

I anslutning till framställningen har utskottet behandlat följande finansmotio-
ner.

Ltm Ray Söderholms m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anvisas 10.000 mark som stöd till Ålands Jakt- och Fiskemuseum. (Mot. nr 30/1980-81).

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anslaget under mom. 27.25.40, Turismens främjande, höjes med 500.000 mark till 1.500.000 mark. (Mot.nr 31/1980-81).

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anslaget under mom. 28.02.77 ökas med 300.000 mark för ytbeläggning av vägsträckan Åsgårda vägskäl - Hamnsundet i Saltvik. (Mot.nr 32/1980-81).

Ltm Sune Erikssons finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anslaget under mom. 27.30.88, Inköp av jordområden för naturskyddsändamål, ökas med 200.000 mark. (Mot. nr 33/1980-81).

Ltm Bert Häggbloms m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anslaget under mom. 28.02.77 höjes med 250.000 mark för förbättringsarbeten på vägen Hjortö-Lavö i Saltvik. (Mot. nr 34/1980-81).

Ltm Stig Dahléns m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anslaget under mom. 23.21.83, Bostadslån, höjes med 500.000 mark till 12.750.000 mark. (Mot. nr 35/1980-81).

Ltm Stig Dahléns m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 under mom. 27.06.01 anvisas 38.203 mark för avlöning av byråsekreterare på heltid. (Mot. nr 36/1980-81).

Ltm Rainer Lönn m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 under mom. 26.03.21 anvisas 9.400 mark för inköp av videobandspelare med tillbehör. (Mot.nr 37/1980-81).

Ltm Göran Hellings m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anvisas ett reservationsanslag om 3.000.000 mark till stöd för transporter mellan Åland och riket. (Mot.nr 38/1980-81).

Ltm Erik Sundbergs finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anslaget under mom, 26.24.51, Landskapsandel och -understöd för medborgar- och arbetarinstitut höjes med 60.000 mark till 1.060.000 mark. (Mot.nr 39/1980-81).

Ltm Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anslaget under mom. 23.21.83, Bostadslån, höjes med 2.000.000 mark. (Mot.nr 40/1980-81).

Ltm Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anslaget under mom. 26.27.50 för stöd till Ålands Spelmansgille höjes med 4.000 mark. (Mot.nr 41/1980-81).

Ltm Roger Janssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 under 26.34 anvisas 200.000 mark för planering och uppförande av utställningshall på Bomarsunds fästningsområde. (Mot. 42/1980-81).

Ltm Sven-Olof Lindfors m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 under 23.20 anvisas 50.000 mark för markeringsåtgärder på landskapets markområden inför flygfotografering. (Mot. nr 43/1980-81).

Ltm Roald Karlssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anvisas 10.000 mark för bidrag till telefoninstallering i glesbygder. (Mot.nr 44/1980-81).

Ltm Torvald Söderlunds m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anvisas 300.000 mark för förbättring av vägsträckan Näs-Daglösa. (Mot.nr 45/1980-81).

Ltm Karl Janssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 under 27.12 anvisas 180.000 mark för laboratorieverksamhet på Alands försöksstation. (Mot.nr 46/1980-81).

Ltm Roald Karlssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anslaget för studiecirkelverksamhet höjs med 110.000 mark. (Mot.nr 47/1980-81).

Vtm K.-G. Fagerholms m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anslaget under mom. 26.04.70 höjs med 116.070 mark till 266.070 mark. (Mot. nr 48/1980-81).

Ltm Rodmar Söderlunds m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 under mom. 28.10.70 anvisas 150.000 mark för anskaffande av två traktorer till vägstationerna i Brändö och Kumlinge. (Mot.nr 49/1980-81).

Vtm K.-G. Fagerholms m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anslaget under mom. 26.04.28 höjs med 20.000 mark till 29.000 mark. (Mot.nr 50/1980-81).

Ltm Erik Bergs m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1981 anslaget under mom. 26.30.22 höjs med 20.000 mark för restaurering av föremål avsedda för Lappo skötbåtsmuseum. (Mot.nr 51/1980-81).

Motionerna berörs närmare i detaljmotiveringen.

Allmänna motiveringen.

Emigrationen och åtgärder för underlättande av återflyttning.

Landskapsstyrelsen har i budgetframställningens allmänna motivering särskilt uppmärksammat frågan om åtgärder för underlättande av återflyttning och information om arbetsplatser för ålänningar som utflyttat eller utbildar sig utan-

för Åland. Omfattningen av utflyttningen från Åland och befolkningsrörelserna i övrigt under de senaste tio åren framgår av det nyligen publicerade delbetänkandet rörande den åländska ungdomsemigrationen. Där framkommer att utflyttningen av ungdomar och personer i arbetsför ålder är oroväckande hög. En fortsatt utflyttning av sådan omfattning kommer att på sikt få betydande återverkningar för det åländska samhället. Den visar också att hittills vidtagna åtgärder inte varit tillräckliga.

Problematiken runt emigrationen är en fråga av central betydelse för hela det åländska samhället. Det är därför angeläget att försöka finna handlingslinjer och meningsfulla insatser för att bryta det hittillsvarande mönstret och försöka skapa bättre förutsättningar för återflyttning och ökade möjligheter och motiv för ungdomarna att stanna på Åland. Av stor betydelse i detta sammanhang är bostadsfrågorna, arbets- och löneförhållandena samt arbetsmarknads-situationen. Inom ramen för årsstaten är det möjligt att genom direkta anslag endast i mindre omfattning påverka dessa förhållanden. I budgetframställningen ingår som punktinsatser förbättrade möjligheter för återflyttare att erhålla bostadslån och ökad upplysningsverksamhet bland åländska studerande samt stöd till kontakter med utflyttade ålänningar. De föreslagna åtgärderna är motive-erade. Finansutskottet efterlyser emellertid ett mera samlat åtgärdsprogram däri/sä väl konkreta anslagsfrågor som initiativ av mera allmän karaktär kunde ingå. Programmet borde därefter kontinuerligt granskas och genomförandet av åtgärderna bevakas. Enligt finansutskottet är det nödvändigt att alla hit-hörande frågor beaktas såsom en rutinmässig del av verksamheten inom alla sektorer av förvaltningen.

En viktig åtgärd är den informations- och upplysningsverksamhet som omnämnes i budgetframställningen. Utskottet vill särskilt poängtera den information som gäller den privata arbetsmarknaden och möjligheter till etablering inom näringsliv och hantverksverksamhet. [Uppgifterna kräver ett nära och bestå-ende samarbete mellan i första hand yrkesvägledningen och arbetskraftsbyrån. Detsamma gäller den speciella information till studerande för vilket anslag upptagits under yrkesvägledningen. Med beaktande av de speciella uppgifter som gäller i fråga om kontakterna till studerande har utskottet ansett det sakenligt att omfatta landskapsstyrelsens förslag om en tjänsteplacering t.v. vid yrkesvägledningsbyrån. Utskottet konstaterar att vardera byrån i sin informationsverksamhet och även annars har många beröringspunkter och delvis samma målgrupper.] Utskottet ifrågsätter därför om inte det mest ändamålsen-liga vore att på sikt samordna verksamheten inom en avdelning i centrala ämbetsverket. Därvid skulle en sådan avdelning kunna ges uppgiften att kon-tinuerligt följa upp och samordna frågorna rörande emigrationen.

LS framst.
nr 16
-Fu

Administrationen av sjöfartsläroanstalterna och Ålands tekniska skola.

Landskapsstyrelsen har i budgetframställningen föreslagit inrättande av en administrativ rektorsbefattning gemensam för Ålands sjöfartsläroverk och Ålands sjömansskola och eventuellt Ålands tekniska skola. Förslaget skulle troligen innebära vissa fördelar när det gäller administrationen och i vissa samordningsfrågor.

Finansutskottet konstaterar att bristen på egentligt underlagsmaterial inte möjliggjort jämförelse med andra alternativa lösningar. Inte heller har skolornas direktorer beretts tillfälle att uttala sig.

Ett förverkligande av förslaget skulle innebära relativt stora omställningar för de berörda skolorna. Det är därför motiverat med ett närmare klarläggande inte bara när det gäller den ekonomiska sidan utan även av övriga aspekter i frågan. Utskottet har sålunda inte omfattat landskapsstyrelsens förslag såsom det föreligger i framställningen. Utskottet emotser att landskapsstyrelsen snarast möjligt låter utarbeta en jämförande analys mellan olika alternativ, vari även den föreslagna rektorstjänstens uppgifter närmare bör preciseras.

Finansutskottets ställningstagande har inte föranlett någon justering av sifferstaten eller tjänsteförteckningen i föreliggande budgetförslag.

Transportstöd för varutransporter mellan riket och Åland.

Den i anslutning till budgetframställningen inlämnade finansmotionen (Itn Göran Hellings m.fl. nr 38/1980-81) angående upptagande av ett anslag om 3 milj. mark till stöd för transporter mellan Åland och riket har av utskottet godkänts under 27.02.51.

Då ärendet senast var anhängiggjort i landstinget i samband med landskapets årsstat för år 1980 framhöll finansutskottet i allmänna motiveringen att riksmyndigheternas principiella ställningstagande då ännu inte förelåg. Ärendet förväntades bli avgjort i samband med en tilläggsbudget till statsförslaget. Utskottet framhöll också att frågans vidare handläggning skulle kunna kräva förnyat ställningstagande från landskapsmyndigheternas sida om handlingsalternativen.

Finansutskottet konstaterar också att anslag i statsförslaget upptagits i såväl tilläggsbudget för 1980 som statsverkspropositionen för 1981. Enligt finansutskottets uppfattning har frågan ur principiell synpunkt

godkänts av riksmyndigheterna. Andra verkställighetsåtgärder har inte vidtagits än att handels- och industriministeriet tillsatt den i landskapsstyrelsens framställning aviserade arbetsgruppen. Utskottet som hänvisar till tidigare gjorde utredningar efterlyser därför konkreta åtgärder för verkställigheten. Utskottet emotser sålunda att landskapsstyrelsen låter utarbeta erforderliga utbetalningsgrunder och, sedan dessa är klara, vidtar åtgärder för verkställigheten.

Trafikplanering.

Ifråga om den gällande trafikplanen för skärgården konstaterar utskottet, i enlighet med tidigare uttalanden från utskottets sida, att planen såsom översiktsplan är fullt tillfredsställande och bör följas enligt de där angivna riktlinjerna. I olika detaljfrågor kan dock kompletteringar visa sig nödvändiga.

En viktig del av planen utgör de interna förbindelserna eller den s.k. tvärgående trafiken. Det är enligt utskottets uppfattning motiverat att den avsedda trafiken ges fast karaktär i enlighet med intentionerna i trafikplanen. Sedan färjefästet i norra Vargskär, Överö, nu är färdigbyggt bör åtgärderna inriktas på anknypningen till Kumlinge. Vid utbyggnaden av den interna trafiken förutsattes att väg jämte färjefäste skulle byggas på södra Seglinge. Med beaktande av de ändringar som enligt trafikplanen förutsätts ifråga om norra linjen borde anknypningen i Seglinge komma in år 1982. Vad i övrigt gäller på grund av trafikförhållandena motiverade kompletteringar bör dessa kunna underställas landstinget i samband med femårsplanerna.

Beträffande andra trafikfrågor noterar utskottet att ett flertal vägprojekt på fasta Åland, närmast ombyggnader och förbättringsarbeten i landskapets egen regi, ofta pågår under allt för långa tidsperioder.

Utskottet efterlyser därför en större planmässighet även för de, så att säga, mindre projekt och vägbyggnadsarbeten, vilka inte såsom sådana framgår av årsstaten. Till denna kategori av vägarbeten hör även ombyggnader och förbättringar av bygdevägar, för vilka anslag upptages under mom. 28.02.77, vanligen utan specificering vilka projekt som avses. För närvarande finns på fasta Åland inemot 200 km bygdeväg. Målsättningen är att de skall kunna sättas i sådant skick att de kan ges lämplig ytbeläggning. Även med större budgetanslag än hittills dröjer det länge innan alla berörda vägvagnsintervall satts i tillfredsställande skick. Det är därför nödvändigt att företa viss prioritering för att de tillbudsstående resurserna skall kunna satsas på de vägar där behovet enligt allmängiltiga och trafikmässiga avvägningar är störst. Utskottet efterlyser därför långtidsplanering även när det gäller dessa vägarbeten. En sådan plan skulle kunna vara vägledande för finansutskottet vid bedömningen i samband med budgetbehandlingen. Det är också motiverat att kommunerna först höres i vägbeslut som för dem innebär ökade kostnader.

Detaljmotivering.

INKOMSTER.

- 14.Avd. 01. AVRÄKNINGS- OCH FINANSIERINGSINKOMSTER
14.01.03 Förskott på statsanslag för skattefinansiell utjämnig.
Av utskottet på utgiftssidan föreslagna ändringar har justerats med anslaget för skattefinansiell utjämnig.

UTGIFTER.

- 21 Ht. 01. LANDSTINGSMÄNNEN.
21.01.01 Arvoden (f).
Talmanskonferensen har i skrivelse till finansutskottet föreslagit en redan tidigare aviserad ändring av grunderna för erläggande av talmannens arvode och ersättning för representationskostnader. Förslaget innebär i sammanfattning att arvodet erlægges i form av ett dagsarvode motsvarande hälften av grundlönebeloppet i samma löneklass som landstingsmans årsarvode att betalas utöver de dagar talmannen erhåller i landstingets beslut om landstingsmannaarvode förutsatta dagsarvoden. Ersättningen för representationskostnader skulle landstingsåret 1980-81 uppgå till 6.000 mark. Det nya systemet föreslås gälla från den 1.11 1980. Skrivelsen från talmanskonferensen bifogas betänkandet. Arvodet föreslås påföras momentet för landstingsmäns arvode och representationsersättningen dispositionsmedlen under 21.03.28.
- 23 Ht. 08. ALANDS POLISDISTRIKT
23.08.89 Inköp av aktier i Godby center.
De ifrågavarande lokaliteterna i Godby center innehåller enligt den ursprungliga planeringen dels polisvaktkontor och dels häktesutrymmen. Då den framtida användningen av häktesutrymmena ännu inte är klarlagd och beroende av vidare underhandlingar är det enligt utskottets uppfattning motiverat att avvaktas med inköp av aktierna till dess förhandlingarna slutförts.
- 23 Ht. 20. PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVÄSENDET
23.20.31 Byggnadsplanläggning (f).
Ltm. Sven-Olof Lindfors m.fl. finansmotion nr 43/1980-81.

I finansmotionen föreslås att medel skulle upptagas för markering av landskapets egna markområden inför flygfotografering. Anslaget skulle avse förberedande åtgärder för erhållande av s.k. ortokarta, som är nödvändig för vidare planeringsåtgärder. En förutsättning för erhållande av dessa specialkartor är att markägarna själva bekostar eller utför nödvändiga markeringar.

Enligt utskottets uppfattning ankommer det på landskapsstyrelsen att granska behovet av kartmaterialet ifråga och om anskaffningen är motiverad pröva formerna för arbetets utförande och finansiering. Utskottet har därför föreslagit förkastande av finansmotionen nr 43 men emotser att landskapsstyrelsen uppmärksammar den i motionen aktualiserade frågan.

23 Ht.

23.21.83

21. FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION

Bostadslån (r).

Ltm Stig Dahléns m.fl. finansmotion nr 35/1980-81.

Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 40/1980-81.

I finansmotionerna har föreslagits en ökning av anslaget med 0,5 milj. mark respektive 2 milj.mark.

Utskottets majoritet (ordf. Carlson, ledamöterna Elmer Jansson och Torvald Söderlund) har omfattat i landskapsstyrelsens framställning ingående belopp. Utskottet konstaterar att det inte är möjligt att bedöma det slutliga anslagsbehovet för 1981 och emotser därför att landskapsstyrelsen, försåvitt anslaget inte skulle vara tillfyllest för att medge samtliga därtill berättigade erforderliga lån, i ett senare skede inkommer med förslag om tilläggsanslag.

Med hänvisning härtill föreslås finansmotionerna nr 35 och 40 förkastade.

Vardera viceordföranden Roger Jansson och ledamoten Rodmar Söderlund har ansett att en höjning av anslaget är motiverad.

25 Ht.

25.03.34

03. BARNAVÅRD OCH BARNAFOSTRAN

Landskapsunderstöd till kommunerna för försöksverksamhet med ett system för stödjande av hemvård för barn (r).(+ 20.000)

Då utskottet ansett att verksamheten under 1981 bör fortgå i samma omfattning som tidigare föreslås anslaget höjt med 20.000 mark.

- 25.03.36 Stödjande av vård i hemmet (r). (./ 20.000)
Anslaget har med nuvarande grunder inte kunnat utnyttjas till-
fullo, varför utskottet föreslår en minskning med 20.000 mark.
Utskottet framhåller samtidigt att landskapsstyrelsen borde
undersöka möjligheterna till ett system som skulle vara speciellt
anpassat till åländska förhållanden.
- 25 Ht. 04. ÖVRIGA SOCIALA UPPGIFTER
- 25.04.30 Landskapsandel och-understöd för hemvårdsverksamhet (f).
Hemvårdsverksamheten har stor betydelse i kommuner-
na. Det bör därför finnas möjlighet att utforma verk-
samheten på ändamålsenligt sätt och anpassad till de aktuella
förhållandena. Landskapsstyrelsen bör ha rätt att pröva en
utökning av verksamheten, varför i motiveringen angiven begräns-
ning föreslås slopad. Utskottets ställningstagande har inte
föranlett någon ändring av anslagsbeloppet.
- (25.04.55) Stöd till telefonanslutningar i glesbygden.
Ltm Roald Karlssons m.fl. finansmotion nr 44/1980-81.
Förslaget i motionen avser närmast en stödform som det ankommer
på kommunerna att handha. Tidigare har i enskilda årsstaten fun-
nits upptaget bidrag för extra kostnader vid sådan telefoninstal-
lation. Utskottet har föreslagit förkastande av motionen men emot-
ser att landskapsstyrelsen genom kommunerna inventerar behovet
och undersöker möjligheterna att för ändamålet anslå medel ur
penningautomatmedlen.
- 25 Ht. 10. ALANDS CENTRALSJUKHUS
- 25.10.01 Avlöningar (f).
I sifferstaten har en omfördelning skett, så att till underrub-
riken 'löner och vikarier under sjukdom eller annan betald tjänst-
ledighet' överförs 100.000 mark från rubriken 'lönejustering', en-
ligt önskemål från landskapsstyrelsen.

Landskapsstyrelsen redogör i övrigt för föreslagna personal-
förstärkningar, vilka med de anförda motiven omfattats av ut-
skottet. Ifråga om tillfällig och extra arbetskraft noterar
utskottet att anslaget i mån av behov bör kunna utnyttjas för
extra arbetskraft i telefonväxeln och panncentralen. En framtida
anslutning till fjärrvärmesystemet motiverar en granskning av
personalbehovet vid panncentralen.

25 Ht.
25.13.30

13. MENTALVÅRDEN

Landskapsandel för upprätthållande av Grelsby sjukhus (f).

Den i framställningens motivering aviserade ökningen av antalet vårdplatser kommer, enligt uppgift till utskottet, inte att genomföras under år 1981.

Mentalvården har nu en inriktning på den öppna vården med en strävan till ^{patienternas}anpassning i samhällslivet. Det oaktat får man räkna med ökat antal sjukhusplatser för att tillgodose behovet av specialvård för olika kategorier. Det är också viktigt att tillbudsstående lokal- och personalresurser utnyttjas. Bl.a. föreligger behov av utökad psyko-geriatrisk vård, där lediga utrymmen på Grelsby sjukhus kunde utnyttjas. Situationen inom mentalvården är också otillfredsställande såtillvida att samtliga läkartjänster inom mentalvården saknar innehavare. Både för vården och organisationen vore det av yttersta vikt att vederbörande instanser gör ytterligare ansträngningar för att komma tillrätta med situationen.

Utskottet har inte funnit anledning att ändra det under momentet upptagna beloppet.

26 Ht.
26.03.21

03. ALANDS LYCEUM

Undervisningsmateriel och bibliotek.

Ltm Rainer Lönns m.fl. finansmotion nr 37/1980-81).

I finansmotionen har föreslagits 9.400 mark för videobandspelare med tillbehör. Utskottet är medvetet om de ökade kraven på och betydelsen av audiovisuella hjälpmedel i undervisningen. Utvecklingen på detta område har under de senaste åren varit kraftig och fortgår alltjämt. Detta kan innebära en risk för felsatsningar ifråga om val av system m.m. Det är också viktigt att beakta övriga skolors behov. En viss samordning mellan skolorna och med läromedelscentralen borde eftersträvas.

Enligt utskottets uppfattning borde användningen och system liksom frågor i anslutning till upphovsrätten närmare klarläggas så att behövliga anskaffningar kan göras till enskilda skolor.

Finansmotionen nr 37/1980-81 föreslås med hänvisning härtill förkastad.

26 Ht.
26.04.01

04. ALANDS SJÖFARTSLÄROVERK

Avlöningar (f).

Landskapsstyrelsen nämner i motiveringen resultatet av utredningar om personalbehov i anledning av ändringar i skolans undervisning och läroplan. Utskottet noterar ett åtminstone för tillfället vikande elevunderlag.

Till en del kan den negativa trenden ifråga om elevrekryteringen bero på just bristande personalresurser för undervisningen och förhållandevis otidsenliga lokaliteter. Situationen för sjöfartsläroverket har observerats i olika sammanhang och utskottet förutsätter för sin del att landskapsstyrelsen i samarbete med berörda parter aktivt söker utvägar som kan leda till förbättringar.

Ifråga om förslaget till gemensam rektorsbefattning för sjöskolorna hänvisas till betänkandets allmänna motivering. Utskottets ställningstagande föranleder ingen ändring i sifferstaten.

26.04.28

Till landskapsstyrelsens disposition.

Vtm K.-G. Fagerholms m.fl. finansmotion nr 50/1980-81.

I finansmotionen föreslås en höjning av anslaget med 20.000 mark för att möjliggöra deltagande i en internationell konferens om radarsimulatorer.

Utskottets majoritet anser att frågan om deltagande i förenämnda konferens är ett ärende som landskapsstyrelsen bör avgöra i normal ordning med beaktande av till ärendet hörande aspekter och också anvisa eventuella anslagsmedel. Finansmotionen nr 50/1980-81 föreslås sålunda förkastad.

Minoriteten, ledamöterna Torvald Söderlund och Rodmar Söderlund, har anmält avvikande åsikt.

26.04.70

Anskaffning av inventarier och utrustning. (+ 116.070)

Vtm K.-G. Fagerholms m.fl. finansmotion nr 48/1980-81.

Med beaktande av under moment 26.04.01 nämnt behov av ökade resurser för undervisningen och då vissa av de i motionen anförda anskaffningarna av simulatorprogram har förberetts under en längre tidsperiod samt den långa leveranstiden förutsätter delbetalningar, har utskottet föreslagit

godkännande av finansmotionen ifråga.

26 Ht.

24. ÖVRIG UNDERVISNING OCH STUDIEVERKSAMHET.

26.24.51

Landskapsandel och -understöd för medborgar- och arbetarinstitut(f).

Ltm Erik Sundbergs finansmotion nr 39/1980-81 .

I finansmotionen föreslås en höjning av anslaget med 60.000 mark med tanke på bidrag för en nyinrättad tjänst som musiklärare vid medborgarinstitutet i Mariehamn. Utskottet konstaterar att föreliggande förslagsanslag är tillräckligt för att inrymma bidrag för det i motionen nämnda ändamålet. Utskottet föreslår sålunda förkastande av finansmotionen nr 39/1980-81.

26.24.52

Landskapsunderstöd för studiecirkelverksamhet . (f).

Ltm Roald Karlssons m.fl. finansmotion nr 47/1980-81.

I finansmotionen föreslås en höjning av anslaget med 110.000 mark. På Åland arbetar i detta nu tre studieförbund, samtliga med moderorganisation i Helsingfors. Landskapsstyrelsen undersöker för närvarande möjligheterna till och formerna för samarbete och samordning av verksamheten ifråga. Enligt utskottets uppfattning finns det rationella och kostnadsmässiga motiv för någon form av administrativ och teknisk samverkan. Frågan om de olika bildningsförbundens bidragsansökningar bör emellertid i sedvanlig ordning avgöras av landskapsstyrelsen på basen av den i ärendet gällande lagen. Då anslaget utgörs av ett förslagsanslag avseende i övrigt lagbundna utgifter, har utskottet inte funnit anledning att nu höja anslaget. En höjning av anslaget med hänvisning till statsbudgeten medför inte såsom sådan rätt till förhöjda bidrag utöver gällande normer, varför utskottet föreslår förkastande av finansmotionen nr 47/1980-81).

26.27.50

Främjande av vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella organisationer (r). (+ 24.000)

Ltm Ray Söderholms m.fl. finansmotion nr 30/1980-81.

Ltl Barbro Sundbäcks m.fl. finansmotion nr 41/1980-81.

Ltm Erik Bergs m.fl. finansmotion nr 51/1980-81.

2. Bidrag för museiverksamhet.

Utskottet har höjt bidragsbeloppet för museiverksamheten för att ge landskapsstyrelsen möjligheter att beakta i finansmotionen nr 30/1980-81 äskat stöd till Ålands jakt- och fiskemuseum samt i finansmotionen nr 51/1980-81 äskat anslag för restaureringsarbeten till skötbåtsmuseet i Lappo. Utskottet förutsätter att landskapsstyrelsen tillämpar sedvanliga normer för bidrags-

beviljning och granskning av att medlen utnyttjas för avsett ändamål.

4. Ålands spelmansgille.

Kulturutskottet har i yttrande till finansutskottet förordat en höjning av anslaget med 4.000 mark. Med hänvisning härtill föreslår finansutskottet godkännande av finansmotionen nr 41/1980-81 och däri ingående förslag om höjning av anslaget med nämnt belopp.

17. För främjande av filmkonst och andra hithörande ändamål.

Kulturutskottet har i sitt yttrande framhållit att anslaget borde kunna få utnyttjas även för inköp eller upphyrning av filmprojektor som kan användas vid filmförevisning i glesbygden. Vidare poängterar utskottet att anslaget speciellt bör användas för att täcka merkostnaderna för till landskapet införda svenskspråkiga barn- och ungdomsfilmer.

18. Till landskapsstyrelsens disposition.

Kulturutskottet har i sitt yttrande fäst uppmärksamheten vid de ekonomiska förluster som Ålands folkminnesförbund fått vidkännas i samband med inspelning av dokumentärfilmer och att en reglering av dessa vore önskvärd.

26 Ht.

26.31.01

31. ÅLANDS MUSEUM

Avlöningar (f).

Landskapsstyrelsen har i budgetmotiveringen uppmärksammat behovet av nyanställningar, då Ålands museum flyttar in i den nya museibygnaden.

Utskottet förutsätter att landskapsstyrelsen i god tid före flyttningen till museibygnaden separat prövar det aktuella behovet av personalförstärkning och möjligheterna till eventuella omflyttningar av nuvarande tjänster vid museibyran. För att bedöma personalbehovet är det också viktigt att åstadkomma en ändamålsenlig organisation. För närvarande förbereds inflyttning och basutställning av en särskild arbetsgrupp. För att den egentliga verksamheten redan från begynnelseskedet skall löpa friktionsfritt borde också redan i detta skede förordnas en ansvarig museichef.

28 Ht. 18.UTVECKLANDE AV KOLLEKTIVTRAFIKEN
 28.18.21 Understöd för utvecklande av kollektivtrafiken. (+ 65.000)
 Behov av stödåtgärder finns åtminstone i samma utsträckning som tidigare. Pågående utredning om kollektivtrafiken kommer att ge underlag för bedömning av stödsystemen och deras omfattning. Med hänvisning härtill och tidigare uttalanden av landstinget om behovet av en fungerande kollektivtrafik i glesbygden föreslås anslaget höjt med 65.000 mark.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå att Landstinget måtte omfatta landskapsstyrelsens förslag till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1981 med följande ändringar samt bemyndiga landskapsstyrelsen att upptaga för årsstatens förverkligande erforderliga lån.

	<u>Landskapsstyr. förslag</u>	<u>finansutskottets förslag</u>
<u>INKOMSTER</u>		
<u>Avdelning 14.</u>		
<u>14. FINANSIERINGSINKOMSTER</u>	<u>218.995.769</u>	<u>223.205.839</u>
01. AVRÄKNINGS- OCH FINANSIERINGSINKOMSTER	<u>218.995.769</u>	<u>223.205.839</u>
03. Förskott på statsanslag för skattefinansiell utjämning	218.993.769	223.203.839
Inkomsternas totalbelopp	260.908.392	265.118.462

UTGIFTER

Huvudtitel 25.

<u>25. SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRADE</u>	<u>56.261.768</u>	<u>56.261.768</u>
03. BARNAVÅRD OCH BARNAFOSTRAN	<u>3.575.000</u>	<u>3.575.000</u>
34. Landskapsunderstöd till kommunerna för försöksverksamhet med ett system för stödjande av hemvård för barn (r)	30.000	50.000

	<u>Landskapsstyr.</u>	<u>finansutskottet</u>
36. Stödjande av vård i hemmet (r)	300.000	280.000
10. ALANDS CENTRALSJUKHUS	<u>26.855.495</u>	<u>26.855.495</u>
01. Avlöningar (f)	15.157.495	15.157.495
Övriga löner och arvoden		
- löner åt vikarier under sjukdom eller annan betald tjänstledig- het	350.000 450.000	
Lönejustering	1.861.500	1.761.500
<u>Huvudtitel 26.</u>		
<u>26. UTBILDNINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRADE</u>	<u>65.846.436</u>	<u>65.986.506</u>
04. ALANDS SJÖFARTSLÄROVERK	<u>1.525.066</u>	<u>1.641.336</u>
70. Anskaffning av inventarier och utrustning	150.000	266.070
27. ALLMÄNNA KULTURELLA UPPGIFTER	<u>789.500</u>	<u>813.500</u>
50. Främjande av vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella orga- nisationer (r)	718.000	742.000
<u>Huvudtitel 27.</u>		
<u>27. NÄRINGSÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRADE</u>	<u>40.599.902</u>	<u>44.304.902</u>
02. NÄRINGSÄLIVETS FRÄMJANDE	<u>8.777.500</u>	<u>11.802.500</u>
30. Landskapsunderstöd för avlönan- de av kom- munernas näringsombudsmän (f)	5.000	30.000
52. Stöd till varutransporter mellan riket och Åland (r)	-	3.000.000
12. FÖRSÖKSVERKSAMHETEN	<u>1.311.099</u>	<u>1.491.099</u>
74. Inledande av laboratorieverksamhet	-	180.000
25. TURISMENS FRÄMJANDE	<u>1.931.000</u>	<u>2.431.000</u>
40. Turismens främjande (r)	1.000.000	1.500.000
<u>Huvudtitel 28.</u>		
<u>28. TRAFIKÄVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRADE</u>	<u>47.669.899</u>	<u>48.034.899</u>
02. VÄGAR	<u>20.385.000</u>	<u>20.685.000</u>
77. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten på fasta Åland (r)	4.800.000	5.100.000
18. UTVECKLANDE AV KOLLEKTIVTRAFIKEN	<u>35.000</u>	<u>100.000</u>
21. Understöd för utvecklande av kollektiv- trafiken (r)	35.000	100.000
Utgifternas totalbelopp	260.908.392	265.118.462

-20-

riehamn den 15 december 1980.

På finansutskottets vägnar:

Rolf Carlson
ordförande

Henrik Gustafsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Rolf Carlson, viceordförande Roger Jansson samt ledamöterna Elmer Jansson, Torvald Söderlund och Rodmar Söderlund samt ersättarna Nils Jansson (delvis) och Rainer Lönn (delvis).

Till Finansutskottet

från talmanskonferensen.

Talmannens arvode och ersättning för representationskostnader.

Enligt 9 § 2 punkten i landstingets arbetsordning skall talmanskonferensen göra förslag om talmannens arvode och den ersättning för representationskostnader, som bör anses tillkomma honom. Landstinget har hittills årligen på särskild framställning från talmanskonferensen beslutat om dessa belopp. För landstingsåret 1979-80 har arvodet varit 8.000 mark (1978-79: 6.500 mark) och ersättningen för representationskostnader 9.500 mark (1978-79: 7.500 mark).

Då talmannen fortlöpande under året, även utom landstingssessionerna, snart sagt dagligen i olika sammanhang företräder landskapet och landstinget, har hittills gällande system varit osmidigt och heller inte givit den ersättning som i dagens läge kan anses skäligt. Talmanskonferensen har därför ansett att en ändring av betalningsgrunderna vore motiverad och låtit en inom talmanskonferensen utsedd arbetsgrupp närmare utreda ärendet. Arbetsgruppens förslag har utgjort underlag för talmanskonferensens ställningstagande.

Ifråga om arvodet har talmanskonferensen omfattat principen att ansluta detta till den löneklass enligt vilken landstingsmans dagsarvode bör räknas, d.v.s. för närvarande löneklass B 4. Arvodet föreslås erläggas såsom ett dagsarvode motsvarande hälften av grundlönebeloppet för löneklassen ifråga att betalas utöver de dagar för vilka, enligt bestämmelserna i landstingets beslut om arvode för landstingsman, även utgår arvode till talmannen. Bestämmelserna förutsätter att arvode förutom för sessionerna även utbetalas för särskilda uppdrag på landstingets vägnar. Detta innebär att talmannen för exempelvis - oftast protokollförda - s.k. förrättningsdagar liksom för deltagande i nordiskt samarbete, vilken uppgift i regel ankommer på talmannen, erhåller sedvanligt fullt dagsarvode. Därutöver skulle för övriga dagar sålunda erläggas ett halvt dagsarvode beräknat enligt samma löneklass men utan årstillägg. Sistnämnda arvoden skulle utbetalas månatligen i efterskott sedan antalet sessions- och förrättningsdagar för ifrågavarande månad kunnat noteras. På kanslikommissionen ankommer att närmare ange de grunder enligt vilka förrättningsdagarna skall fastställas.

För talmannens enskilda representationskostnader skulle även i fortsättningen för varje landstingsår erläggas ett belopp som talmanskonferensen föreslår att anges i motiveringen till ordinarie årsstaten och där höjes i proportion till landstingsmans dagsarvode. Huvuddelen av kostnaderna för den representa-

tion som talmannen utövar i denna egenskap förutsättes kunna föras direkt på landstingets budgetmoment. För landstingsåret 1980-81 föreslås ersättningen för representationskostnader till 6.000 mark.

Det nya systemet föreslås träda i kraft retroaktivt räknat från början av detta landstingsår eller sålunda från den 1.11 1980. Grunderna föreslås intagna i budgetmotiveringen för ordinarie årsstaten för 1981 och det formella beslutet av landstinget skulle sålunda fattas i samband med antagandet av budgeten och därefter bli bekräftat årligen vid fastställandet av årsstaten så länge ändringar inte anses påkallade.

Talmanskonferensen föreslår att för talmansuppdraget för övriga än de dagar under vilka innehavaren lyfter i landstingets beslut om arvode för landstingsman förutsatta dagsarvoden, räknat från den 1.11 1980, erlägges

ett arvode räknat enligt hälften av grundlönebeloppet, med dyrort utan årstillägg, i samma löneklass som landstingsmannaarvodet

samt

som ersättning för representationskostnader för landstingsåret 1980-81 ett belopp om 6.000 mark.

På talmanskonferensens vägnar; Mariehamn den 8 december 1980.

K.-G.Fagerholm
vicetalman

Henrik Gustafsson
sekreterare.